

Aan de Minister van Klimaat en Groene Groei

**Programma DG Groningen en
Ondergrond**

Directie Transitie Diepe
Ondergrond

Auteur

TER BESLISSING

Datum

28 mei 2025

Kenmerk

PDGGO-DTDO / 99102800

Kopie aan

Bijlage(n)

nota

TER BESLISSING

Ontwikkeling van geothermie (aardwarmte)

Parafenroute

Aanleiding

U heeft tijdens het commissiedebat van 3 april 2025 toegezegd voor de zomer de Kamer te informeren over de ontwikkeling van aardwarmte. De ontwikkeling van geothermie in de gebouwde omgeving verloopt langzaam. De doelstelling voor 2030 is 15PJ en volgens de laatste gegevens van TNO is tot nu toe 7,6PJ behaald met alle actieve putten. Er zijn, naast de lopende initiatieven, stappen nodig om dichterbij de aardwarmtedoelstelling van 2030 te komen.

Geadviseerd besluit

U kunt de Kamerbrief ondertekenen, waarna deze wordt verzonden na de publicatie van het aanvullende TNO rapport "Aardwarmte in Nederland 2024: hernieuwde groei in warmteproductie, onzekerheid vraagt om aandacht".

Kernpunkte

Potentie van aardwarmte

- Aardwarmte is een van de belangrijkste duurzame warmtebronnen die Nederland kan benutten om de warmtedoelstellingen van het Klimaatakkoord te realiseren en kan naar verwachting in 2030 een kwart van de duurzame warmtebehoefte dekken.
- Het is een betrouwbare, hernieuwbare en continue bron die kan bijdragen aan de verduurzaming van de warmtevoorziening, zowel in de glastuinbouw, industrie en gebouwde omgeving.
- Daarnaast kan het dienen als netcongestieverzachter en vermindert de inzet van aardwarmte onze afhankelijkheid van buitenlandse energiebronnen. Daarmee wordt de leveringszekerheid in Nederland versterkt.

Ontvangen BBR

Huidige uitdagingen

- Geologische onzekerheden: Gebrek aan kennis over ondergrond en geschikte locaties (de beschikbaarheid van geologisch geschikte reservoirs (stabiliteit en doorlaadbaarheid van het gesteente)).
- Hoge investeringsrisico's: Door onbekendheid met de ondergrond, geologische onzekerheden en dure boringen.
- Beperkte vraagontwikkeling in de gebouwde omgeving: In tegenstelling tot succesvolle toepassing in de glastuinbouw.
- Complexe vergunningverlening: Doorlooptijden zijn lang, eisen zijn soms niet praktisch.
- Andere belemmeringen: Netcongestie, stikstofruimte, ontbreken duidelijke schadeafhandeling.

In de brief gaan we in op deze uitdagingen en op lopende en voorgenomen nieuwe maatregelen

Aanbodzijde (warmteproductie):

- SCAN-programma in opdracht van KGG heeft EBN in gebieden waar nog weinig kennis van de ondergrond was, in beeld gebracht wat de potentie van de diepe ondergrond in die regio is. Dit programma loopt nog.
- Garantierегeling RNES en SDE++ subsidie: Financiële ondersteuning voor risicobeperking. De RNES is een garantierегeling die de risico's op een zogenoemde misboring afdekt. De SDE++ helpt bij het verlagen van de aanloopkosten voor bedrijven, waardoor de economische haalbaarheid van aardwarmteprojecten wordt vergroot. Dit is van groot belang, aangezien de initiële kosten van projecten (de zogenoemde capexkosten) hoog zijn en het financiële risico vaak een drempel vormt voor investeringen.
- Gewijzigde Mijnbouwwet (2023): Meer toegesneden op aardwarmte; effecten op de langere termijn moeten nog zichtbaar worden i.v.m. de doorlooptijden van vergunningen. Wel is duidelijk dat een aantal punten in de systematiek niet optimaal werken voor de gebouwde omgeving. Dit is meegegeven voor de herziening van de mijnbouwwet.
- LTG- en UDG-ontwikkelingen: Onderzoek en programma's vanuit de klimaatfondsmiddelen om te onderzoeken of andere vormen van aardwarmte mogelijk zijn om de ontwikkeling van duurzame warmte te stimuleren.

Vraagzijde (warmteafname):

- Wet collectieve warmte (Wcw): Bevordert publieke regie op warmtenetten.
- Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw): Ondersteunt gemeenten bij warmteplanning.
- Warmteprogramma's van gemeenten: Bronnenstrategie draagt bij aan inzet geothermie.

Overige maatregelen:

- Schaderegeling in ontwikkeling: Alhoewel risico op schade bij geothermie verwaarloosbaar klein is, is de aanwezigheid van een goed schadeprotocol en regeling belangrijk voor acceptatie in gebouwde omgeving.
- Aanpak netcongestie en stikstof: Aandacht gevraagd voor tijdelijke aansluitingen en stikstofruimte tijdens aanlegfase.

Toekomstige acties en samenwerking met de sector:

- Structurele samenwerking tussen rijk, decentrale overheden, geothermiesector en netbeheerders is cruciaal.
- De wens vanuit de sector en EBN is om gezamenlijk op te trekken en te werken aan een afsprakenkader over rollen, ruimtelijke inpassing en beleidsmatige randvoorwaarden.
- Deze afspraken zouden in de vorm van samenwerkingsafspraken of een sectorakkoord (naar het voorbeeld van het akkoord met de gassector) plaats kunnen vinden.
- Doel: meer regie, snellere doorlooptijden en betere afstemming.